

HETV OLKS BELA NG ■

LIBERAAL VLAAMS TIJDSCHRIFT
WWW.HETVOLKSBELANG.BE

nr 02 ■ februari 2021
Jaargang 142 ■ maandblad

in dit nummer

EDITORIAAL

Leve de virologen / 2

LIBERAS

**Verkiezingspamfletten
nu online / 3**

LVV-DEBAT

Wat na Donald Trump? / 4

NOORDERBUREN

Mark Rutte in vrije val? / 6

BUITENLAND

Russische balletten / 8

BOEK VAN DE MAAND

Verboden beelden / 10

OPINIE

**Een overheid van en
voor de burger / 12**

Minister van Staat Patrick Dewael.

De ideale overheid

“Na zes staatshervormingen moeten we vaststellen dat we steeds verder zijn afgegliden van de ideale overheid. Een overheid die zich focust op haar kerntaken, ten dienste staat van de burger, spaarzaam omgaat met het belastinggeld en efficiënt bestuurt. In realiteit zien we dat de overheid alleen maar is gegroeid -zowel qua kost als bemoeizucht- en dat ons onvolmaakt federalisme ook geen efficiënt bestuur garandeert.” Dat zegt minister van Staat en Federaal Volksvertegenwoordiger **Patrick Dewael** (Open Vld) in een opiniestuk in Volksbelang. Ook

de manier waarop de staatshervormingen tot stand kwamen, speelt volgens Dewael een rol. “De Vlamingen voeren enkele jaren de druk op met eisen voor meer bevoegdheden. De Franstaligen drijven hun prijs op. Na verkiezingen moet er dan in ijtempo en met het mes op de keel een hervorming worden onderhandeld. Daarbij stond doorgaans niet de efficiëntie centraal maar wel een vaak irrationele splitsingsdrang, de jacht op een vette vis en symboliek. Zo’n staatshervormingen dienen niet de burger, maar de politieke agenda van partijen”, aldus Patrick Dewael.

Lees de opinie blz. 12.

Leve de virologen

“De afkeer van de ‘Van Ransten’ van deze wereld zal nog toenemen. Ze zullen verguisd en uitgespuwd worden.”

Door de uitzonderlijke tijden die we al enkele maanden beleven, hebben we een interessante inkijk gekregen in de wereld van de wetenschappers. Normaal zie je hun veldwerk in hun laboratoria niet. Wetenschappers voeren discussies onder elkaar, schrijven ingewikkelde papers, maar halen daarbij zelden de grote massa. Dat is nu wel anders: ze beheersen dagelijks de media, beïnvloeden stevig onze bewegingsvrijheid en bepalen het beleid van politiek en overheid.

Dat leidt bij de bevolking tot nogal wat warring en gemor. Wetenschap is een evolutief gegeven en zeker als er moet gewerkt worden op onbekend terrein. We hebben het in de coronacrisis een paar keer meegeemaakt: een bepaald vaccin was op maandag effectief, op dinsdag werd het in de vuilnisbak gekieperd. De bevolking voelde zich misleid. Niemand begreep goed wat er elke dag achter die coronacijfers schuilging. De politiek heeft lang de wetenschappers gevolgd, maar het actuele verbond tussen wetenschap en politiek begint barsten te vertonen. Dat werd duidelijk toen de politiek aan de wetenschappers vroeg om minder te communiceren en vooral het beleid niet in de war te sturen.

De afkeer van de ‘Van Ransten’ van deze wereld zal de komende weken nog toenemen. Ze zullen verguisd en uitgespuwd worden. Ze hebben overigens hun deel al gekregen van de harde corona-ontkenners en de duistere complotdenkers die nu de bereidheid van de overgrote meerderheid van de burgers om te worden gevaccineerd, op beschamende wijze trachten te ondergra-

ven. De politiek zal, als we het virus hebben bestreden, zijn handen wegtrekken van de virologen en de eer van de overwinning zelf willen opstrijken. Dat is natuurlijk niet eerlijk en heel ondankbaar. De virologen en wetenschappers verdienen beter.

Bij het opstellen van het vaccinatieplan zal deze kloof nog vergroten. Politici pakken graag uit met hun plan voor de weg naar de nieuwe vrijheid. Daarbij bepalen zij graag wie er eerst aan de beurt komt. Voor senioren, hulpbehoevenden, zwaar zieken en het zorgpersoneel is er weinig twijfel, maar dan begint het: vaccineren we eerst de brandweerman/vrouw, de politiemann/vrouw of de militair? En waarom geen voorrang voor de lieve dame of man achter de kassa van het grootwarenhuis? Plaatsen we de jongeren aan het einde van de ketting? Daarom moet een vaccinatieplan niet door de politiek worden bepaald, maar door de wetenschap, door een groep van betrouwbare experts op wier oordeel we onbevangen kunnen vertrouwen, zonder politieke druk of inmenging.

We verwijzen hierbij naar wat Herman van der Weide, programmamanager van het vaccinatieprogramma in 2009 in Nederland tijdens de Mexicaanse griep, in de uitzending van 28 januari in het NOS-actualiteits-

programma ‘Nieuwsuur’ (www.npostart.nl) zei: “Het moet niet steeds over de beschikbaarheid van die vriesvaccins gaan, dat is een mistgordijn optrekken. Als je geen goed plan hebt, ga je uit de rails en maken allerlei partijen zich meester van de situatie. Je moet iemand de leiding geven die boven de politiek staat en zich door niets of niemand laat beïnvloeden. De politiek moet hier uit.” Van der Weide stuurde een ploeg van 35 man, met logistieke experts en het Nederlandse leger, aan en zette in drie maanden tijd miljoenen vaccins.

De inbreng van de wetenschappers tijdens de coronaperiode kan voor de toekomst waardevol zijn. Laten we in de strijd voor het behoud van ons klimaat misschien ook eens wat meer naar hun bevindingen en raadgevingen luisteren, zoals we dat de voorbije maanden met de coronapandemie hebben gedaan. De coronacrisis heeft aangetoond dat we wel degelijk in staat zijn om anders te gaan leven, onze mobiliteit, en als gevolg daarvan de CO₂-uitstoot, te verminderen, opnieuw respect te tonen voor de natuur, de mens en dier, onze omgeving.

In de post-coronatijd mag ten slotte de nadruk niet enkel op economie liggen, maar ook op het sociale en maatschappelijke, de kwetsbare mens, zijn welzijn en zijn geluk, de solidariteit en broederlijkheid. ■

Verkiezingspamfletten nu online

De voorbije jaren plaatste Liberas, het Liberaal Archief, reeds een aantal keer het verkiezingserfgoed in de kijker (o.a. in 2018 met de expo *Stem Sixties. De liberale strijd om de kiezer van 1958 tot 1973* en met een begeleidende historische studie *Verkiezingskoorts. De strijd om de kiezer in de Belgische politieke 19de-21ste eeuw*). Dankzij projectmiddelen van de Vlaamse Overheid kon in 2020 onder de titel *Sporen van Democratie* een volgende stap worden gezet.

door Peter Laroy,
directeur van
Liberas, en Florian
Van de Walle,
projectmedewerker

Een projectmedewerker werkte een jaar lang op het digitaal raadpleegbaar maken van de vele kiespamfletten die zich in Liberas bevinden. Begin 2021 zijn de eerste resultaten voor het publiek zichtbaar: bijna 8000 (voornamelijk liberale) verkiezingspamfletten uit het hele land zijn via de website te raadplegen.

Vanaf het ontstaan van Liberas (Liberaal Archief) in 1982 werd deze collectie opgebouwd door de inzet en de participatie van vele sympathisanten. Deze mensen deponeerden bestaande privéverzamelingen of bezorgden bij iedere recente verkiezing het materiaal dat zij in hun brievenbus vonden. Het project **Sporen van Democratie** heeft ervoor gezorgd dat deze documenten uniforme beschrijvingen hebben gekregen volgens de geldende archiefnormen. De dubbele exemplaren verdwenen uit de collectie, alle stukken kwamen in nieuwe verpakking terecht en de digitalisering van het verkiezingsmateriaal nam een hoge vlucht.

Dit archiefmateriaal is om te beginnen interessant voor de politieke geschiedenis van België. Zowel op micro- als op macroniveau zijn de grote thema's van iedere periode af te lijnen: communautaire kwesties, fiscale thema's, levensbeschouwelijke vragen, sociaal-economische vraagstukken, enz. De pamfletten zijn uiterst geschikt om te gebruiken

als illustratie in boeken, artikels en presentaties maar kunnen evenzeer in het onderwijs worden aangewend.

Heel interessant is het culturele element dat dit materiaal (soms impliciet) in zich draagt. De creativiteit van bedenkers van de campagnes kent in veel gevallen geen grenzen. Pamfletten in de vorm van een klassiek spaarboekje, een assignatie of een cheque herinneren aan een niet zo ver verleden waarin financiële producten tastbaar waren en zich niet enkel bevonden in de virtuele wereld. Inspelend op de ecologische trend zijn er enkele pamfletten gesignaleerd uit 2000 die zichzelf voorstellen als 'biologisch afbreekbaar product'. De extra vermelding 'dit pamflet vernietigt zichzelf na 8 oktober 2000' onderstreept overigens dat humor nooit ver weg is in de campagne.

Wie de tijd neemt om doorheen de digitale collectie te bladeren ziet ook evoluties op het gebied van kledij (een pak met das was tot begin de jaren 1990 nog steeds de norm), van haarsnit (in het bijzonder de dameskapsels), van kleuren en vormen en van typografie. Voor heel wat liberale politici is de politieke carrière te volgen doorheen de verzameling. Willy De Clercq bijvoorbeeld is aanwezig met tientallen flyers en pamfletten, vertrekend van de campagne gemeenteraadsverkiezingen 1952 en (voorlopig) eindigend met propaganda voor de verkiezingen Europees Parlement 1994.

➔ Het verkiezingserfgoed tot begin de jaren 1990 is intussen zichtbaar voor het publiek

Een verkiezingspamflet van Willy De Clercq uit 1994.

via www.liberas.eu. Het materiaal van de daaropvolgende jaren is eveneens verwerkt maar is bijvoorbeeld om privacy-redenen nog niet meteen via de website te bekijken. Wie interesse heeft om dit meer recent materiaal te raadplegen kan contact opnemen via info@liberas.eu.

➔ Verkiezingserfgoed is nog steeds welkom, maar vooral voor de periode vóór 1950.

➔ Bij de afronding van het project publiceerde Liberas het boekje **Sporen van Democratie**. Een gratis exemplaar (zolang de voorraad strekt) is te bekomen op eenvoudig verzoek via info@liberas.eu of telefonisch via 09 221 75 05. ■

Wat na Donald Trump?

Na het verdwijnen van president Donald Trump ligt dé vraag nu op tafel: welke veranderingen we onder Biden mogen verwachten. Het LVV bracht helderheid en nuance tijdens een geanimeerd online-debat, met drie sprekers van internationaal niveau.

door Pieter-Jan Van De Weghe

Rond de virtuele tafel zaten: Claire Tillekaerts, topvrouw bij het FIT (Flanders Investment & Trade) en daarmee het best geplaatst om de invloed van deze verkiezingen op de Vlaamse KMO te projecteren; Karel De Gucht, ex-eurocommissaris voor handel en in die hoedanigheid een bevoorrecht analyticus van de geopolitiek; prof. Herman Matthijs van de VUB & UGent die meteen aangaf dat we de duurste Amerikaanse verkiezingen ooit meemaakten, men pompte maar liefst 14 miljard dollar in deze moeder der verkiezingen.

Tientallen thema's passeerden de revue met twee duidelijke rode draden: de toekomst van de internationale handel en de militaire ontwikkelingen.

Internationale handel

De Gucht temperde meteen de vreugde voor de liefhebbers van vrijhandel. Volgens de ex-Eurocommissaris is Biden alvast geen 'free marketeer', niet in het minst omdat de protectionistische Sanders in zijn nek hijgt. Matthijs en De Gucht kwamen aandragen met enkele voorbeelden: zo scherpt Biden de "Buy American Act" aan (procentueel aandeel Amerikaanse investeringen bij openbare aanbestedingen) en blijft de "Jones act" (enkel Amerikaans vrachtvervoer in territoriale wateren) gehandhaafd. De Gucht verwoordt het treffend: "Biden is a decent man, but also a decent protectionist".

Ook Tillekaerts pikt daar gretig op in en focust op de impact op de Vlaamse KMO: "Ook onder het democratisch bewind zal het handelsverdrag tussen Amerika – Europa (Ttip) er niet komen. Maar een aantal individuele

issues kunnen zeker worden aangepakt. Biden gaf reeds aan dat hij de Trans-Atlantische samenwerking terug sterker wil maken. Er zijn genoeg dispuuten waar we tot een oplossing kunnen komen zoals de discussie tussen Boeing en Airbus of de roep om een taks op digitale bedrijven."

Die taks op digitale bedrijven zal volgens de sprekers een heikel punt blijven. Washington is volgens Tillekaerts erg misnoegd dat Europa eraan denkt de Tech-giganten te belasten. Het risico voor desinvesteringen is niet onbestaande. "Veel van die techbedrijven hebben belangrijke vestigingen in Ierland, België en Nederland. Zal Google absoluut zijn 'hubs' willen openhouden op Belgisch grondgebied? We moeten beseffen dat de zijdelinkse tewerkstelling van die bedrijven ook zeer groot is." Matthijs voegt eraan toe dat de EU in 2023 met voorstellen moet afkomen via het 'Eigen Middelenbesluit'.

Het gigantisme, vaak beschreven door econoom Geert Noels, is een probleem. Daar lijken de Amerikanen zich ook van bewust volgens De Gucht. Er speelt in Amerika de discussie om grote bedrijven op te splitsen, wat in hun geschiedenis al eerder gebeurde.

Driehoeksverhouding

Geen debat over de mondiale handel zonder de Chinese reus te benoemen. De Amerikaanse economie draagt een hemels groot handelsdeficit met China mee. Dit werd nog groter na de Amerikaanse sancties. In 2017 bedroeg het tekort ruim 800 miljard dollar als je enkel naar de goederenhandel kijkt, 566 miljard dollar als je ook de dienstenhandel meerekent.

Op de voorlaatste dag van 2020 sloot Europa een akkoord met China, onder impuls van Duits bondskanselier Merkel. Volgens De Gucht een akkoord op de leest geschoeid van

Karel De Gucht temperde meteen de vreugde voor de liefhebbers van vrijhandel. Volgens de ex-Eurocommissaris is Biden alvast geen 'free marketeer'.

de grote bedrijven, waar België weinig aan zal hebben. Ook volgens Matthijs is dit een grote geopolitieke vergissing. "We hadden moeten wachten tot Biden op zijn stoel zat om een as te vormen tegen China. Het is een stommeit van formaat. Ik hoop dat het Europees Parlement dit nog tegenhoudt."

Protectionisme

De nationalistische reflex van Trump zal zich volgens de sprekers doorzetten onder Biden. Maar ook Europese landen zijn niet vrij van de protectionistische zonde. De Gucht hekelde de Europese landen dat zij te snel het principe "nationaal belang" hanteren om bepaalde sectoren af te schermten voor buitenlandse concurrentie. Meer en meer wordt teruggegrepen naar dat bepaalde principe binnen de WTO-regels. Nationaal belang- en veiligheid

mag je volgens die welbepaalde regels soeverein definiëren. Ook de corona-pandemie was een deeltjesversneller voor protectionisme. De Gucht: "We moeten durven toegeven dat een land als Frankrijk bijvoorbeeld protectionistisch is. Je kan Carrefour toch moeilijk aanzien als een kwestie van nationaal belang. Gelukkig hebben we onze Europese interne markt die het protectionisme binnen de perken houdt."

Het jaar 2021 is eveneens het jaar dat de speciale trekkingsrechten van het IMF worden herbekeken. In 2016 werd de Chinese Yuan voor het eerst opgenomen. Matthijs geeft aan dat een wijziging onvermijdelijk is. Wel staat volgens de professor vast dat de dollar de sterkste munt blijft. Dat de Yuan sterker wordt, hoeft evenwel niemand te verbazen. Professor Matthijs: "Die dollar hebben de Amerikanen trouwens opzettelijk ondergewaardeerd om in te zetten op export. Amerikanen hebben daarnaast nog het grote voordeel dat alle grondstoffen uitgedrukt zijn in Amerikaanse dollar."

Karel De Gucht hamerde daarnaast vooral op de politieke functie van de dollar. Amerika gebruikt de dollar namelijk erg agressief in geopolitieke materies. Zo mogen bedrijven die handel voeren met Iran niet binnen de dollarruimte opereren. Tillekaerts pikt daar op in: "Amerika treft sancties en gaan

Herman Matthijs maakte een berekening: "De laatste campagne was de duurste in Amerika ooit."

Claire Tillekaerts: "Ook onder het democratisch bewind van Biden zal het handelsverdrag tussen Amerika en Europa (Ttip) er niet komen."

die toepassen op iedereen, zo ook Europese bedrijven."

Geopolitiek

Het zijverhaal van de dollar bleek de aanleiding om de geopolitieke verhoudingen tussen verschillende landen onder de loep te nemen. De geopolitieke aspiraties van China zijn overduidelijk, en die zijn bovendien zeer divers. Tot de jaren '80 had China minder budgettaire middelen voorhanden om die aspiraties kracht bij te zetten, dat is de laatste 30 jaar sterk veranderd. Matthijs: "De Chinese zeemacht reikt al tot aan de Rode zee. Ze hebben nog niet de kwantiteit van de Amerikanen, maar ze zoeken duidelijk territoriale uitbreiding. Chinezen kunnen zich op dat vlak meer permitteren dan het Westen, ze kennen de rule of law niet. Amerika heeft er ook wel heel wat vrienden (Filipijnen, Vietnam, Zuid-Korea...), dat mogen we zeker niet onderschatten. Die geopolitieke samenhang zal ervoor zorgen dat de soep nooit zo heet gegeten wordt dan ze wordt opgediend." Deze laatste zin was een rode draad in de hete geopolitieke hangijzers van dit moment. Amerika zal nooit een hereniging tussen China en Taiwan toelaten. Maar tot een groot conflict zal het nooit komen volgens de sprekers. Ook de relaties tussen Rusland en China vertroebelen met de Chinese intentie voor de nieuwe zijderoute.

Tegenover de Chinese reus staat de alliantie van de NAVO – het enige militaire bondgenootschap sinds 1949. Matthijs benadrukte

meermaals het akkoord van Wales uit 2014 omtrent de budgettaire uitgaven (2% van het BBP waarvan 22% moet gaan naar aankoop van materieel). België blijft de op één na slechtste leerling van de klas. "De nieuwe minister van Defensie Austen zal hierop blijven hameren. Daar verandert de switch 'Trump – Biden' niets aan."

Tillekaerts bracht ten slotte nog een bijkomende nuance: "De stugge houding van de VS omtrent de militaire investeringen moet ook gelezen worden in het feit dat Europa niet gespecialiseerd is in de productie van militaire apparatuur. Europese militaire investeringen spijzen linea recta de Amerikaanse kas."

Aan het einde van het debat kwam ook Turkije ter sprake. Het land ligt op de grens van het Midden-Oosten en Europa en is bovendien het op één na grootste leger binnen de NAVO. De Gucht kijkt positief naar de toekomst en ziet de invloedssfeer van Erdogan dalen. "Misschien is de bevolking wel minder autoritair dan haar leider. De Alevieten zijn nog steeds groot in Turkije. Economisch hebben ze het moeilijk en zullen zich moeten wenden tot IMF, waar Amerika baas is. Bovendien kochten ze de S400 raketafweersystemen wel van Rusland, maar zijn ze voor wapenlevering erg afhankelijk van Amerika. Biden zal daar de bovenhand halen." ■

Dit debat en het voorbije debat zijn te bekijken op: www.facebook.com/hetlvv of www.youtube.com

Toeslagzaak nekt Rutte

De Nederlandse politiek is recent opgeschrikt door de toeslagaffaire. Een zaak die al jaren oud is en in essentie te maken heeft met het terugvorderen of niet meer betalen van bepaalde sociale uitkeringen. Op enkele weken voor de verkiezingen werd dit dossier een 'hot issue'. Uiteindelijk ging de regering Rutte III er aan ten onder.

door Prof. Herman Matthijs
(VUB & UGent)

Maar het werd een zeer zachte landing, want verkoopt in deze coronatijden maar eens een vallend kabinet! De VVD moest wel minister Wiebes (Economische Zaken en Klimaat) opofferen, maar voor de rest heeft de electorale achterban van de VVD geen band met die zaak. Veel moeilijker ligt het voor de Pv/dA die Lodewijk Asscher moest laten gaan, de verantwoordelijke minister van Sociale Zaken. Men is nadien veel strenger geworden met deze toeslagen omwille van massale fraude. Kortom, alle partijen probeerden Mark Rutte te pakken, maar dat is niet gelukt. De linkse partijen slaagden er wel in om de Pv/dA een zware slag toe te brengen met het vertrek van Asscher.

Gidsland

Tot begin 2019 was Nederland een gidsland met een schuld rond de 50% BBP, een overschot op de begroting van meer dan 10 miljard euro, een tewerkstellingsgraad van zowaar 80% en een werkloosheid rond de 3%. Allemaal cijfers waar men bij ons van kan dromen! Ook corona heeft een serieus

gat geslagen in de rijksbegroting en de economie zit in een krimp. Ook de vaccinatie loopt niet gesmeerd. Maar dat is de verantwoordelijkheid van CDA-minister De Jonge. Uiteindelijk is het steeds minister-president Rutte die Nederland verder leidt in deze pandemie tijden. De andere partijen proberen wel om andere thema's op de agenda te krijgen. Desalniettemin blijft corona domineren en de burgers geloven vooral de goed communicerende Mark Rutte. Door het feit dat men in Nederland veel minder economische activiteiten heeft dichtgegooid dan bij ons, en ook door een gecoördineerd steunbeleid, is de budgettaire schade minder groot.

Op woensdag 17 maart kunnen de Nederlandse kiesgerechtigden hun stem uitbrengen voor de 150 zetels in de Tweede Kamer (TK) van de Staten Generaal. Er komen liefst 37 politieke partijen op. De voornaamste partijen hebben kandidaten in alle 20 kiesgebieden, maar dat hoeft niet en zo constateert men dat – bijvoorbeeld- de 'partij voor de republiek' enkel opkomt in twee kiesgebieden. Bij de vorige TK-verkiezingen behaalde de VVD (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie) 33 zetels met 21,29% der stemmen en de kleinste partij (FVD: Forum Voor Democratie) kwam uit op 1,78%, wat goed is voor 2 zetels in de Tweede Kamer. Door het

Minister en oud-diplomate Sigrid Kaag trekt de lijst van D'66 en is het gezicht van 'links' Nederland.

Minister van Financiën Wopke Hoekstra trekt de CDA-lijst en hoopt opnieuw op een zitje in het kabinet.

PVV-lijsttrekker Geert Wilders hoopt opnieuw op een gedoogkabinet met Rutte.

Zal woelwater Thierry Baudet (Forum voor Democratie) nog een zetel halen?

Zal Mark Rutte mogen verder fietsen als minister-president?

zeer proportionele kiesstelsel kan men met 0,8% der stemmen één zetel behalen in dit politiek toonaangevend deel van de Staten Generaal.

VVD op kop in peilingen

In de periode van 25 januari tot 7 februari zijn er liefst vier kiespeilingen (I&O, Kantar, één vandaag en Maurice De Hond) gepubliceerd. De VVD leidt al maanden de peilingen met de onklopbare Hagenaar Mark Rutte en wordt qua zetels gesitueerd tussen de 35 en de 42 (2017: 33). Met andere woorden: de VVD gaat opnieuw als eerste eindigen en de dans mogen leiden voor de volgende regeringsvorming, die gaat uitmonden in Rutte IV.

Maar met het vertrek van Wiebes en TK-fractieleider Klaas Dijkhoff is er nog altijd geen opvolger voor Rutte! Geert Wilders, de oude leermeester van Rutte bij de VVD, met zijn PVV (Partij voor de Vrijheid) wordt gepeild tussen de 17 en de 24 zetels (2017: 20). Maar de grote doorbraak zit er niet in. De Limburger Geert Wilders is met zijn quasi 8200 dagen in de TK al een oudgediende. Voor de PVV zal het een tweede plaats blijven met geen uitzicht op een regeringsdeelname, tenzij de coalitie Rutte I (het gedoogkabinet) terug wordt geactiveerd.

Het CDA peilt tussen de 17 en 20 zetels (heden: 19). Bij het CDA wordt de lijst getrokken door minister van Financiën Hoekstra uit Bussum. Deze was voor 2017 lid van de Eerste Kamer en werd enige weken geleden onverwacht de lijsttrekker na een interne ruzie tussen minister van Volksgezondheid

De Jonge en het meest actieve TK-lid Pieter Omtzigt. Deze partij heeft wel geprobeerd om Rutte te pakken met de toeslagaffaire. Maar dat mislukte en moet nu vooral de zure appel doorbijten van de mislukte vaccinatiestart. Een regeringsdeelname zit er zeker in voor het CDA, doch als kleinere broertje van de VVD.

Links op zwaar verlies

Een andere coalitiepartner staat op zwaar verlies: het links liberale D'66. In de peilingen staat de partij van Van Mierlo en Terlouw tussen de 13 en 15 zetels (2017: 19). Minister Sigrid Kaag en TK-leider Rob Jetten krijgen hun partij niet geprofileerd en er is duidelijk nood aan een figuur à la de vroeger fractieleider Alexander Pechtold. Minister en oud-diplomate Sigrid Kaag, uit Rijswijk, trekt de lijst. Vooral haar huwelijk met een man uit de Fatah-middens heeft al voor veel opschudding gezorgd. Dan komen we bij de vele linkse partijen. De Pv/dA wordt gepeild tussen de 12 à 13 zetels (2017: 9). De hoogdagen van de sociaaldemocraten zijn voorbij, en het is maar de vraag of de Amsterdamse Lilianne Ploumen de partij kan redden. Want het vertrek van Asscher was een moeilijk verhaal en daarvoor was er al de clash geweest om het leiderschap tussen deze Asscher en Samson. Een regeringsdeelname zit er wel in, maar dan als kleine partner. Groen Links koos met Jesse Klaver in 2017 resoluut voor de oppositie in de hoop in 2021 een knalsucces neer te zetten. Maar deze partij staat op 9 à 13 zetels (2017: 14). Voor Hagenaar Jesse Klaver staat er veel op

Geduceerde ouders van de toeslagaffaire. De ouders werden onterecht beschuldigd als fraudeurs en moeten tienduizenden euro's kinderopvangtoeslag terugbetalen.

het spel. Een nieuwe oppositie zal ook het einde inluiden van zijn fractieleiderschap. Misschien is er nog plaats voor hem bij de studiedienst van Groen?

Gefaalde Baudet

De zeer linkse SP met Lilian Marijnissen peilt tussen de 9 à 11 zetels (2017: 14). De hoogdagen van deze partij met haar vader liggen achter de rug en het zal opnieuw oppositie worden met een kleinere fractie. Dan zijn er de kleinere partijen met de Partij v/d Dieren met een peiling tussen de 4 à 7 zetels (2017: 5). Maar dit is geen potentiële regeringspartner. Hetzelfde moet gezegd worden van het Turkse Denk, dat niet zeker is om nog drie zetels te halen. Het FVD met Thierry Baudet peilt tussen de 3 en de 5 zetels (2017:2). Een groot deel van deze partij is het al afgebold na de ruzies over het antisemitisme in de kringen rond de oprichter. Het zal vooral uitkijken zijn of zijn forse kritiek op de coronamaatregelen electoraal iets opbrengen. Ook is het uitkijken naar de score van de afgescheurde groep. Het calvinistische SGP staat altijd op drie zetels en TK-leider Kees van der Staaj heeft reeds een parlementaire anciënniteit van liefst over de 8400 dagen! Het vierde wiel aan Rutte III, de Christen Unie (2017: 5 zetels) staat op lichte winst.

Kortom de partijen strijden om de tweede plaats en hopen dat ze met hun behaalde zetels van pas kunnen komen voor Rutte IV. De fietsende minister-president moet er vooral voor zorgen dat hij zijn populariteit kan bewaren richting 17 maart en de vaccinatie sneller kan doen verlopen. De rechts liberale VVD staat of valt met Rutte, en Rutte staat of valt met de VVD. ■

Faux pas op de Ballets Russes

Koude Oorlogpolitiek heeft iets van de 'Ballets Russes' van een eeuw geleden. Veel gekibbel, evenveel flaters, maar fascinerend en zoals Debussy schreef over 'Prélude à un Après-Midi d'un Faune' naar een gedicht van Mallarmé, de dwanggedachte van "een bedwelmende slaap, waarin de fauns dromen van heerschappij over de Universele Natuur, eindelijk waar worden".

door Lukas De Vos

Maar dat gebeurt door een dans op 'spitzen', de soepele tenendans die Nijinski voor zijn eerste choreografie in 1912 beter beheerste dan de diplomaten op de politieke scène vandaag. Het bezoek van de Europese Hoge Vertegenwoordiger voor Buitenlands en Veiligheidsbeleid, Josep Borrell Fontenelles, aan Moskou en zijn schertsvertoning met zijn evenknie Sergej Lavrov, stond helemaal in het teken van machteloos proberen Nijinski te imiteren.

Strijd met de beer

Zijn radeloze onderdanigheid stonden in schril contrast met zijn eigenzinnig besluit om 'parfors' te vertrekken om Poetin de levieten te lezen over de rechtsstaat. Hij werd teruggestuurd met pek en veren. Omdat Borrell niet koos voor de verfijnde afleidingsdans, maar voor de 'lutte met den beer'. Meer opgejut door verontwaardiging dan bedacht op de slinkse streken van een roofdier in nood. De beeldspraak werd door Hilde Vautmans (Renew Europe) perfect aangewend in het halfroond van het Europees Parlement (dat nu al bijna een jaar, begrijpelijk, zo leeg is als een

tram op weg naar zijn stelplaats vanwege het strikte coronabeleid; het lijkt wel de declamatieproef in het onderwijs, debat is uit den boze, blauwe kaarten die om tussenkomst vragen worden geweigerd, zelfs een resolutie kon er niet af). "Een beer kun je alleen temmen met honing en een stok. Als je onzeker bent, valt hij onverwacht aan en verscheurt hij je".

Die voorzorgen had Borrell, ondanks waarschuwingen van Polen en de Baltische staten, in de wind geslagen. Totaal onvoorbereid moest hij toezien hoe zijn vermeende triomftocht naar Moskou ontaarde in een ontluisterende afgang naar Canossa. De verklaring is driedubbel: er is onvoldoende eensgezindheid in de Europese Unie en de Europese Commissie; enggeestig nationalisme verhindert dat de EU zijn economische macht niet kan omzetten in politieke macht; en de persoon van Borrell zelf. In omgekeerde volgorde.

Borrell had geen volledig mandaat om een gevoelige reis te maken. Zijn ijdelheid en zijn gebrek aan ervaring met Oost-Europa verhalen zijn achilleshiel: de Hoge heeft alleen oog voor zijn nationale agenda. Twee details in zijn repliek lichten even die Spaanstalige myopie op. "Ik ga in het Spaans spreken want het is toch wereldwijd de belangrijkste taal na het Engels" – ik heb Ursula von der

Europarlementslid Hilde Vautmans (Renew Europe): "Een beer kun je alleen temmen met honing en een stok."

Leyen nooit weten opsnijden over het Duits. En over de Catalaanse kwestie, die Sergej Lavrov hem fijntjes voor de voeten had geworpen toen hij Rusland wou kapittelen over de vrijheidsberoving van volkeren in het land, blafte hij korzelig en boos dat dat niet hetzelfde was.

Hij denkt namelijk jakobijns, even franquistisch als de rechtse Partido Popular, wanneer het aankomt op autonomistische verzuchtingen. Hij heeft al herhaaldelijk de ondeelbaarheid van Spanje als onbespreekbaar verklaard, en stond nu pal achter zijn socialistische partijgenoot premier Pedro Sánchez om de verkiezingen in Catalonië niét uit te stellen tot mei zoals de deelstaatregering wou. Het ontlokte Pere Aragonès (interim-minister-president omdat Quim Torra is afgezet vanwege het godslasterend initiatief gele linten aan overheidsgebouwen te hangen als steun voor de separatistische

leiders die na ongrondwettelijk uitblijven een aanklacht en een stalinistisch proces tot lange gevangenisstraffen zijn veroordeeld) de zure opmerking: “Het gerecht dwingt ons te kiezen tussen het recht op gezondheid of het recht om te stemmen”. Borrell is duidelijk niet ‘the right man on the right place’. Net daarom eisten tientallen parlementsleden zijn afzetting of ontslag, maar voor de meerderheid was dat een stap te ver. De EU zou in dat geval Rusland helemaal in de kaart spelen en zich onmachtig verklaren.

Europa met open mond

Dat engnationalisme van Borrell kun je evengoed zijn grootste critici aanwrijven: Polen, de Baltten, en misschien nog veel meer Hongarije dat gretig Spoenikvaccins heeft aangekocht bij de vroegere bezetter, turven ook aan een onverwerkt verleden, eigen belang voor Europees belang. Misschien wel iets begrijpelijker, want de rancune voor en in de Koude Oorlog heeft hen uitermate gevoelig gemaakt voor de nietsontziende onbetrouwbaarheid van de grote buur. Jammer genoeg passen met name Polen en Hongarije dezelfde methodes toe als de Russische Federatie en zijn satrapen, zoals Wit-Rusland of Turkije – de marionetten die hun eigen repressieve gang mogen gaan, en zich zelfs mogen opdraken met gebieds- en invloedsuitbreiding (de zaak Nagorno-Karabach is een schoolvoorbeeld), maar niet doorhebben dat hun macht wegsijpelt naar nieuwe uitbreiding van de Russische invloedssfeer. Voeg daar het ont-

Het bezoek van de Europese Hoge Vertegenwoordiger voor Buitenlands en Veiligheidsbeleid, Josep Borrell Fontelles, aan Moskou werd een schertsvertoning.

regelende trollenbeleid bij, en de Europese Unie staat met open mond te staren op wat haar overkomt.

Economisch nationalisme is zo mogelijk nog nefaster. Het is onbegrijpelijk dat voor kort gewin de grote lidstaten van de EU Moskou blijven opvrijen. Duitsland, Frankrijk, maar ook Spanje en Italië zijn terughoudend om Moskou op de vingers te slaan. Het Europees Parlement vraagt openlijk de stopzetting van Nordstream 2, de sinds lang gecontesteerde pijplijn van Vyborg onder de Oostzee naar Greifswald, maar Berlijn blijft weigerachtig, mede omdat het om een consortium gaat tussen Gazprom (51%) en BASF, dat onder leiding staat van voormalig socialistisch bondskanselier Gerhard Schröder. Ook het Franse Suez en de Nederlandse Gasunie hebben een minderheidsaandeel. Drievierde van de Russische gaswinning gaat naar Europa en dekt er 40 % van alle behoeften. Die vrijwillige afhankelijkheid van Russische energieleveringen blokkeert goeddeels krachtig Europees optreden. Lavrov zei openlijk dat “Europa geen betrouwbare partner” is.

Nochtans heeft de EU voldoende drukkingmiddelen in handen om Rusland zelf bij te spijkeren. Na de aanhechting van de Krim en de destabilisering van Oekraïne (2014) vaardigde Europa strafmaatregelen uit, en die bijten. Europa kan, als het eensgezind is, Moskou over de richel jagen, zoals Reagan de Sovjet-Unie kapotconcurrerde met een mateloze wapenuitbreiding. The Economist stelt nuchter vast dat ondanks Trumps kritiek op onvoldoende financiële inbreng van de Europese lidstaten, de EU samen toch drie keer zoveel uitgeeft aan defensie als Rusland. En citeert Assita Kanko's vernietigende uithaal naar Borrell: “Als Europa ballen heeft, waar hangen ze dan?”

Vrijheid verdedigen

Natuurlijk geeft de EU de voorkeur aan een open, vrije markt, op grond van handelsverdragen en toezicht in de WHO. Maar beledigingen en provocaties (geweld: Syrië, Armenië, Oekraïne; computeraanvallen: Estland, Duitsland, Italië) dient de Unie niet goedschiks te laten passeren. Als ze haar waarden verdedigt, dan moet ze de vrijheden ook verdedigen, en internationaal ingrijpen tegen het muilkorven van vrije meningsui-

Het oppakken van de Russische oppositieleider Alexei Navalny ontketende straatprotest en groeiende onvrede tegen het regime-Poetin.

ting, bedreiging, inbreuken op de mensenrechten, gebrek aan burgerbescherming en klimaatinspanningen.

De pandemie heeft ook in Rusland hard toegeslagen, het BNP zakte in 2020 met zowat 4 % gaf minister van Economie Resjjetnikov toe. Oversterfte beliep 18 %. Het besteedbaar inkomen van elke burger is sinds 2013 met 10 % gedaald. Dat is een ramp voor wie onder de armoedegrens leeft (13,2 % van de bevolking, of meer), maar ook voor de middenklasse die verschrompelt tot 20 % inbreng in het BBP (in de VS is dat 54 %) onder de regering Misoestin. Het verklaart de groeiende onvrede onder de bevolking en het straatprotest, wat verwerpelijke complotten uitlokt tegen dissidenten (Navalny; Politkovskaja, Sentsov, Livinjenko, Goloebev, Berezovski, Skripal e.a.) en steeds grimmiger betugeling van vreedzaam verzet. Edward Lucas had in 2008 al de juiste voorspelling gemaakt in zijn boek ‘De Nieuwe Koude Oorlog’: “Poetin en zijn bondgenoten in het Kremlin hebben de macht in Rusland gegrepen; zij werpen een donkere schaduw over de oostelijke helft van Europa en hebben machtige bruggenhoofden in de belangrijkste Westerse landen geslagen. En de bereidheid zich hiertegen te verzetten lijkt alarmerend gering”. De reden? “Pecunia non olet”. Geld stinkt niet. ■

Verboden beelden

Daniël Biltereyst (UGent) schreef een boek dat iedere film liefhebber zal raken. Als liberalen interesseren wij ons ook voor het beeld dat geschetst wordt van onze vrijheden. “Verboden beelden - De verborgen geschiedenis van filmcensuur in België”.

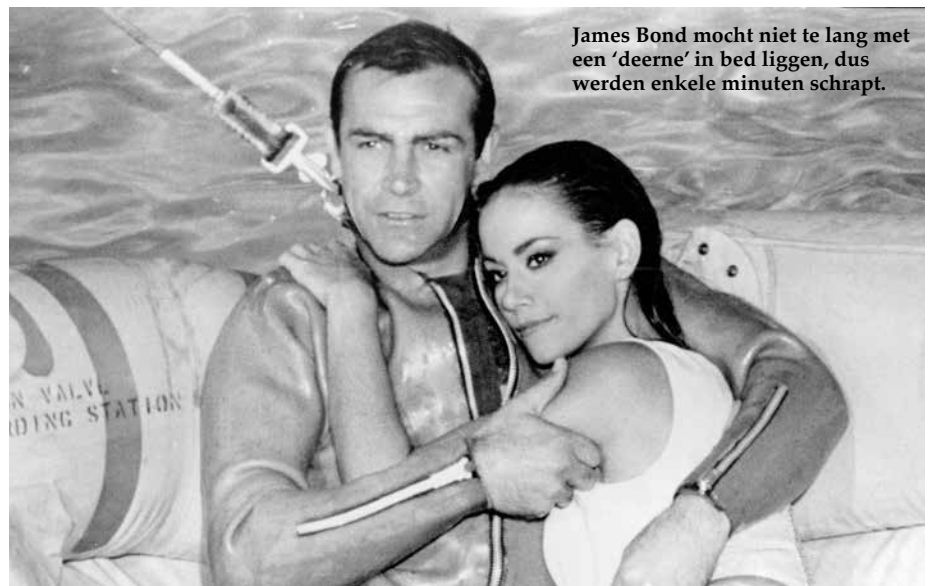

door Aviva Dierckx

Ik was destijds grote fan van de Vlaamse televisiereeks ‘Publiek Geheim’. De aantrekkingskracht ervan was dat achter publieke plaatsen waar we zo voorbij lopen, stukken geschiedenis schuilgaan waar we totaal geen weet van hebben, of waarvan we één regel geschreven geschiedenis kennen, maar niet de nuance of zelfs de onverwachte of aan die algemene kennis tegengestelde feiten. Het boek ‘Verboden Beelden’ doet iets gelijkaardigs, maar dan met de vrijheden die we denken te kennen, en hoe die vrijheden in werkelijkheid worden toegepast. De casus is hier de behandeling van de zevende kunst, de film, in België.

Vrije Belgen

Zo heb ik het altijd geweten: België is een vrijhaven voor de vrijheid, want die staat in onze grondwet verankerd. Censuur werd in het jonge België verboden (verboden om te verbieden) en dat principe werd ook toegepast op het jonge medium cinema. Zo raakte ons land bekend als een plaats waar alles kon, en filmfans in een paradijselijke staat van onschuld van alle films konden genieten die in het buitenland als politiek of moreel te ‘risqué’ werden gebannen. ‘Last Tango’ in Paris kon niet zomaar in Parijs, maar was geen probleem in ons België. Frankrijk, Nederland, Spanje (om van Amerika nog te zwijgen) benijden ons allen voor ons groot aantal bioskopen per kop van de bevolking én voor onze vrijheid. Oeps, dat blijkt toch even een illusie te zijn. Artikel 18 van de grondwet verbiedt censuur, maar België zou België niet zijn als er geen uitzonderingen in het leven geroepen werden. Na de Eerste Wereldoorlog, en in volle opkomst van de film, zochten heel wat kinderen

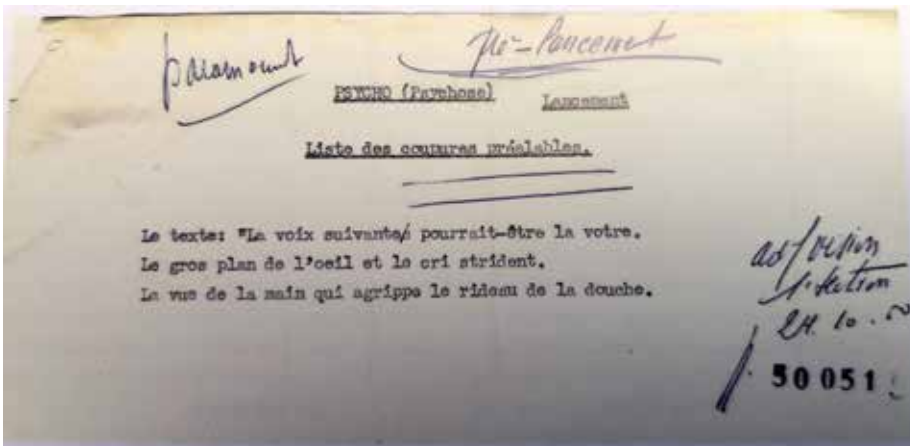
en wezen vertier en warmte in de filmzalen. De cinema als crèche, bij wijze van spreken. Toen moest men toch wel op het idee komen dat de ziel van het kind gered moest worden van verderf, van wat ze daar toch wel niet te zien konden krijgen. En dàar zijn dan de sossen, die een perfide oplossing vinden die het verbod op censuur omzeilt en de ziel van het kind redt.

De schuld van de sossen

De socialistische minister van Justitie Emile Vandervelde voert in 1920 een pure verbodswet in: het is alle kinderen onder de 16 jaar verboden naar de film te gaan, tenzij Dus de films zijn niet verboden, oh nee. Alleen mogen kinderen en jongeren er niet naartoe. Tenzij... en dan komt een commissie op de propen, en enkele criteria. Nog steeds volgens de grondwet kon er niet over geschiktheid van films geoordeeld worden op basis van politiek of religieuze zaken, maar wél over geweld of seks.

Zo bleef de vrijheid op papier intact. De film“keuring” in België was niet verplicht, louter vrijwillig aan te vragen door de distributeurs. Immers kon iedere film vertoond worden, maar voor een volwassen publiek. Voor ‘Last Tango’ In Paris niet echt een probleem, aangezien dat het doelpubliek is. Maar het gros van de films rekent op een goede recette en daarvoor moet de film door veel meer mensen kunnen gezien worden, bijvoorbeeld ook in gezinsverband of door jongeren onderling. Dan konden zij er niet aan ontsnappen de film eerst voor te leggen.

En daar zit het perfide addertje onder het gras. Ofwel gaan de filmhuizen al van te voren “zelfcensuur” toepassen om een label ‘geschikt voor alle leeftijden’ te krijgen, ofwel krijgen zij van de filmcommissie heel wat lijstjes met suggesties voor schrappingen of inkortingen te verwerken. Behalve de officiële filmkeuringscommissie moesten de distributeurs zich soms ook nog schikken naar de wensen van machtige zuilen, er bestond ook

De filmkeuring sloeg toe in de Hitchcock-film 'Psycho'. Bepaalde beelden uit de douche-scène moesten geschrapt worden.

Daniël Biltereyst.

nog eens een specifieke Katholieke filmkeuring – als je weet dat die ook eigen cinemazalen hadden (naast de trits aan parochiehuizen waar ook films vertoond werden) dan kan je veronderstellen dat die er nog een schepje bovenop durfden doen.

Verrassende knipsels

En dan wordt het echt interessant én een heus stukje verborgen geschiedenis: haast niemand weet in welke mate films in België werden 'aangepast' om toch maar dat gegeerde 'Kinderen Toegelaten'-etiket te krijgen.

De commissie, waarvan gegrapt werd dat zij merendeels uit oudere, Brusselse, Franstalige heertjes bestond, bij voorkeur met een staat van dienst in magistratuur of onderwijs, zwaaide altijd driftig, bij wijlen ook onoordeelkundig met de schaar. In ieder geval valt uit hun oordeel zelden of nooit een houding af te leiden die getuigt van respect tegenover een zevende kunst.

Vanaf 1921 vroeg en verkreeg de Belgische filmkeuring pure en vaak zinloze verminkingen van films die we nu als klassiekers beschouwen, en waarvan we ongelovig zeggen: écht, dàar hebben ze in geknipt? Tot in de jaren 1990 werden complete scènes uit films

gehaald voor ze het Belgische familiepubliek mochten bekoren.

De Belgische filmkeuringscommissie heeft 100 jaar kunnen bestaan, om pas in 2020 zelf weggeknipt te worden. Tijdens zijn termijn als minister van Cultuur had Sven Gatz hiervoor al een lans gebroken. België zou voortaan een veel meer zelf-regulerend Kijkwijzer-systeem hanteren, dat met pictogrammen uitlegt wat er in de film aan bod komt, zodat het de cinemabezoekers vrij staat op basis daarvan al dan niet de bioscoop binnen te stappen.

De schade van de schaar

"In het interbellum", zo lezen we in het boek, "beoordeelde de commissie bijna zes op tien films die ze bekeek als min of meer problematisch, met alle gevolgen van dien. In 3500 langspeelfilms werd geknipt, soms zelfs meerdere scènes. Tussen 1948 en 1969 werd de schaar gezet in nog eens 4300 films. En niet alleen in gratuite flutfilms: een heleboel films die we vandaag als cultureel erfgoed of als klassiekers beschouwen, kwam, als gevolg van de ingrepen van de commissie, soms sterk verkort en beknot in de bioscoopzalen".

Samengevat werd tijdens de heerschappij van de keuringscommissie zowat één derde van alle films beschouwd als KNT, en in één derde werd van chirurgisch tot wild geknipt om ze kinderen toegelaten te maken.

Sneeuwwitje, toch echt wel een kinderfilm zou je denken, en we hebben het over de Disneyklassieker uit '37, werd op zowat 5 plekken ingeknipt voor het in België het label 'Kinderen Toegelaten' kreeg, want de commissie vond het een heuse horrorfilm.

Zowat in iedere western die onze bioscoop-

zalen haalde met KT-label was geknipt. West Side Story, Lawrence of Arabia, ook geknipt. Hitchcock-klassiekers hebben wij in de bioscoop gezien met coupures op de meest spannende momenten, en we wisten dat niet eens. Charlie Chaplin films waren toen nog geen kunst en daar moesten ook bepaalde scènes uit. Casablanca speelde zich af in een louche milieu, en het knipwerk om tot een Belgisch KT -label te komen deed afbreuk aan de samenhang van de verhaallijn. Bond-films werden bijvoorbeeld ingekort op hoe lang 007 met een deerne in bed lag. Eigenlijk àlle als kaskrakers bedoelde films ondervonden de 'hinder' van onze Belgische pseudo-experten van de kinderziel en werkelijke moraalridders, die zottigheden toepasten als "vijf vuistslagen inkorten tot één slag" of "de dolk mag niet zichtbaar zijn bij de steekpartij".

Het boek is onthutsend en leerrijk, een complete 100-jarige Belgische zedenschets aan de hand van hoe de zevende kunst alhier ont-haald werd.

De auteur Daniel Biltereyst doceert film en mediastudies aan de Universiteit van Gent. Hij is ook een gekende naam in het Belgische wereldje van filmnetwerken. Zijn boek "Verboden beelden - De verborgen geschiedenis van filmcensuur in België" zou u samen kunnen smaken met een documentaire over hetzelfde onderwerp, getiteld "Ongezien/Invisible", die hij in 2020 samen met Bruno Mestdagh maakte. ■

Daniël Biltereyst, *Verboden Beelden - De verborgen geschiedenis van filmcensuur in België*, Houtkiet, Antwerpen, 2020, 262 blz., 29,99 euro.

Een overheid van en voor de burger

door Patrick Dewael,
Federaal Volksvertegen-
woordiger Open Vld

Daar zijn meerdere verklaringen voor. Een overheid heeft in de eerste plaats altijd de neiging om uit te dijen. Geef politici bevoegdheden en middelen en ze zullen er alles aan doen om die maximaal in te vullen en elke eurocent te besteden. Zeker wanneer ze niet verantwoordelijk zijn voor alle inkomsten zoals in ons consumptiefederalisme. Voorbeelden? Lokale subsidies voor het buitenhangen van kerstverlichting, federale gratis treintickets, het gezonde kookboek van de Vlaamse overheid, de Vlaamse energiepremie van 200 euro voor mensen die amper één dag technisch werkloos waren, de verstikkende regulitis om een meter fietspad aan te leggen of windmolen te bouwen... Wat we zelf doen, doen we helaas niet altijd beter of zuiniger.

Mes op de keel

Ook de manier waarop vorige staatshervormingen tot stand kwamen, speelt een rol. Het scenario is gekend. De Vlamingen voeren enkele jaren de druk op met eisen voor meer bevoegdheden. De Franstaligen drijven hun prijs op. Na verkiezingen moet er dan in ijltempo en met het mes op de keel een hervorming worden onderhandeld. Daarbij stond doorgaans niet de efficiëntie centraal maar wel een vaak irrationele splitsingsdrang, de jacht op een vette vis en symboliek. Is het uiteenrafelen van justitie efficiënt? Is het rationeel om de kinderbijslag op te delen en vervolgens in de regio's hetzelfde beleid te voeren met drie administraties? Zo'n staatshervormingen dienen niet de burger, maar de politieke agenda van partijen.

Na zes staatshervormingen moeten we vaststellen dat we steeds verder zijn afgeden van de ideale overheid. Een overheid die zich focust op haar kerntaken, ten dienste staat van de burger, spaarzaam omgaat met het belastinggeld en efficiënt bestuurt. In realiteit zien we dat de overheid alleen maar is gegroeid -zowel qua kost als bemoeizucht- en dat ons onvolmaakt federalisme ook geen efficiënt bestuur garandeert.

Afgelopen zomer waren we met N-VA en PS bijna in ditzelfde scenario terecht gekomen. Meer bevoegdheden in ruil voor een grote zak geld. Dat pad leidt stap voor stap naar de afgrond. Waarschijnlijk is dat voor sommigen de bedoeling. Bevoegdheden verbrokkelen om vervolgens te roepen dat het land onbestuurbaar zou zijn.

De methode van de regering-De Croo biedt een kans om het deze keer beter aan te pakken. Dat deed ze al door de volgende staatshervorming niet te vermengen met de regeringsvorming. Ze geeft zichzelf, het parlement, experts, academici, het middenveld en burgers de tijd om te discussiëren over knelpunten en oplossingen. Niet zoals vroeger in achterkamers, maar open en bloot in het huis van de democratie. Na een grondig debat, kan de politiek knopen doorhakken.

Open vizier

Ten tweede gebeurt dit met open vizier. De grondwet zal worden opengesteld en we stappen af van het irrationeel dogma dat enkel splitsen een optie is. Ongetwijfeld kunnen we bepaalde bevoegdheden verder regionaliseren. Mijn partij denkt bijvoorbeeld aan het arbeidsmarktbeleid. Maar herfederaliseren is géén taboe. Want efficiëntie en dienstverlening moeten centraal staan, op alle niveaus. Laten we ons ook steeds afvragen óf de overheid überhaupt deze of gene taak wel moet uitvoeren. Als ze buiten haar kerntaken treedt, verstoort de overheid de markt én zorgt ze voor een te hoge belastingdruk.

Ten derde is er de ambitie om tot betere samenwerking te komen. Dat is essentieel in

een federaal land. Kijk naar de discussie over de Brusselse stadstol. Opmerkelijk dat de Vlaams-nationalisten voor autonomie van deelstaten pleiten maar klagen als eentje die ook effectief gebruikt. Vechtfederalisme levert misschien applaus op bij hun achterban, maar het gaat wel ten koste van elke burger. Daarom moeten we streven naar meer eenheid van commando, een doorslaggevende federale stem op het internationale toneel wanneer deelstaten er onderling niet uit geraken, een beter werkend overlegcomité, minder blokkeringsmechanismen...

Ten vierde moeten we ook werken aan een hervormde financieringswet die solidair is, maar ook meer responsabiliseert zodat elk niveau grotendeels instaat voor de eigen inkomsten en mee verantwoording aflegt voor de rijksbegroting.

Ten vijfde is het belangrijk dat we werk maken van democratische en politieke vernieuwing. De afschaffing van de Senaat, het verkleinen van alle parlementen en partijdotaties, het lobbyregister, het schrappen van opvolgers en lijststem, stemrecht vanaf 16 jaar voor Europese verkiezingen... Het zijn allemaal hervormingen waar liberalen al jaren voor pleiten en die nu op tafel liggen. Het zijn goede startpunten voor de politiek om haar geloofwaardigheid stap voor stap weer op te bouwen.

Nog dit: in tijden dat onze privacy en andere fundamentele vrijheden onder druk staan, is het geen overbodige luxe om die vrijheden van onze democratische samenleving een prominente plaats te geven in onze Grondwet. Ze zijn immers wat 'ons, het volk' bindt en harmonieus samenleven mogelijk maakt. ■